

Серійний номер: ДСФМУ-ДК-2024-038
Грудень 2024

Методологічний Бюлетень

Мета

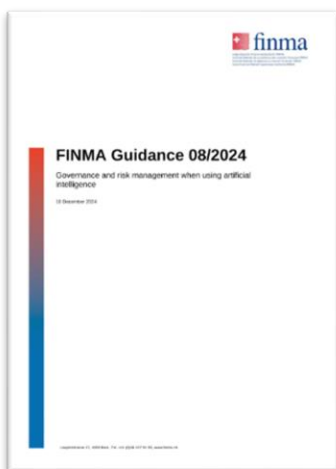
Методологічний Бюлетень видається Держфінмоніторингом на регулярній основі починаючи з квітня 2024 р. та містить інформацію щодо національних та світових тенденцій у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ПВК/ФТ/ФР). Розроблено для суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ), регуляторів та правоохоронних органів.

Включає актуальні дані про нові методи та схеми ВК і ФТ, що дозволяє СПФМ адаптувати свої процедури моніторингу та контролю.

Для регуляторів та правоохоронних органів є інструментом для розробки ефективних стратегій боротьби з ВК, включаючи навчання та координацію дій між різними установами для забезпечення належної співпраці та обміну інформацією.

Звіти міжнародних організацій та окремих юрисдикцій

Управління ризиками ШІ у фінансовому секторі: рекомендації FINMA 2024 ¹

Документ присвячений питанням управління ризиками та корпоративного управління у контексті використання штучного інтелекту (ШІ) у фінансовому секторі. Він підкреслює важливість належної оцінки, контролю та управління ризиками, які виникають через застосування технологій ШІ, з урахуванням їх зростаючої ролі у фінансових установах. Швейцарський орган фінансового нагляду (FINMA) зазначає, що, незважаючи на відсутність специфічного законодавства щодо ШІ у Швейцарії, технологічно нейтральний підхід до регулювання дозволяє ефективно охоплювати ризики, пов'язані з цією технологією. FINMA очікує від підконтрольних установ активного аналізу впливу використання ШІ на їхній ризиковий профіль та відповідного налаштування систем управління ризиками й контролю. У документі

¹ https://media.licdn.com/dms/document/media/v2/D4E1FAQH0AITwsOTSNA/feedshare-document-pdf-analyzed/B4EZPZIVqAHAAY-/0/1734514665303?e=1735171200&v=beta&t=0ZILYxWfJlv8W_d0cZLMkivLZfuqqh5h-J1U8gRVJM

наводяться основні висновки FINMA, отримані під час наглядової діяльності, які вказують на конкретні проблеми, що виникають у фінансових установах. Зокрема, багато установ не приділяють достатньої уваги ризикам моделей ШІ, таким як нестабільність, некоректність, упередженість та пояснюваність. Часто розробка додатків ШІ здійснюється децентралізовано, що ускладнює впровадження єдиних стандартів, чітке визначення відповідальних осіб і врахування всіх ризиків. Особливої уваги заслуговують проблеми, пов'язані з аутсорсингом, коли установи іноді не мають достатнього доступу до інформації про методи та дані, використані у зовнішніх рішеннях.

FINMA акцентує на необхідності створення централізованих додатків ШІ, які повинні охоплювати всі використані рішення, незалежно від їхньої матеріальності. Визначення ризиків таких застосувань має ґрунтуватися на чітких і послідовних критеріях, що враховують потенційну шкоду від їх використання та ймовірність реалізації ризиків. Одним із важливих аспектів, зазначених у документі, є якість даних. FINMA вказує на те, що дані, які використовуються у ШІ, можуть бути неповними, некоректними, нерелевантними або застарілими. У цьому контексті установи повинні впровадити суворі вимоги до перевірки якості даних, особливо якщо йдеться про аналіз неструктурованих даних, таких як текст чи зображення. Окремий розділ присвячений важливості тестування моделей ШІ та постійного моніторингу їхньої роботи. Установи повинні впроваджувати різні типи тестів, зокрема для перевірки точності, стабільності, відсутності упередженості та ефективності моделей. Важливим є також моніторинг змін у вхідних даних, щоб забезпечити адаптацію моделей до змінюваних умов. Документ звертає увагу на те, що у випадку неправильного використання чи інтерпретації результатів моделей можна ідентифікувати слабкі сторони системи та вдосконалити її роботу.

Висновки:

- **Пріоритет якісного управління:** FINMA очікує, що підзвітні установи створять чітку структуру управління для ШІ, яка включатиме класифікацію ризиків, визначення відповідальних осіб та встановлення стандартів.
- **Вимоги до даних:** Підзвітні установи мають розробити чіткі правила забезпечення якості даних, що використовуються у ШІ, з особливим акцентом на перевірку їхньої відповідності, цілісності та актуальності.
- **Тестування та моніторинг:** Установам слід впровадити регулярні тести моделей ШІ (перевірка точності, стабільності, упередженості) та системи моніторингу змін у вхідних даних для уникнення ризиків.
- **Прозорість:** Забезпечення прозорості результатів ШІ має бути основою для побудови довіри до них, особливо у контексті обґрунтування рішень перед клієнтами, інвесторами чи аудиторами.

Ще одним викликом є пояснюваність результатів ШІ. FINMA наголошує, що результати моделей часто є складними для розуміння, пояснення та відтворення. Це створює труднощі у довірі до таких систем, особливо у випадках, коли рішення мають бути обґрунтовані перед клієнтами, інвесторами чи аудиторами. FINMA очікує, що установи приділятимуть більше уваги пояснюваності, зокрема через глибший аналіз причин, які впливають на результати моделей, та їхню поведінку в різних умовах.

Документ також розглядає важливість незалежного перегляду моделей ШІ, оскільки не завжди існує чітке розмежування між процесом їх розробки та незалежною оцінкою. Незалежний перегляд повинен бути об'єктивним і виконуватись кваліфікованими фахівцями, щоб зменшити ризики, пов'язані з моделями.

У підсумку FINMA зазначає, що розуміння ризиків, пов'язаних із ШІ, продовжує розвиватися. Орган планує вдосконалювати свої вимоги щодо управління цими ризиками, базуючись на міжнародному досвіді, та прагне до стандартизації підходів у різних секторах із врахуванням їхніх особливостей.

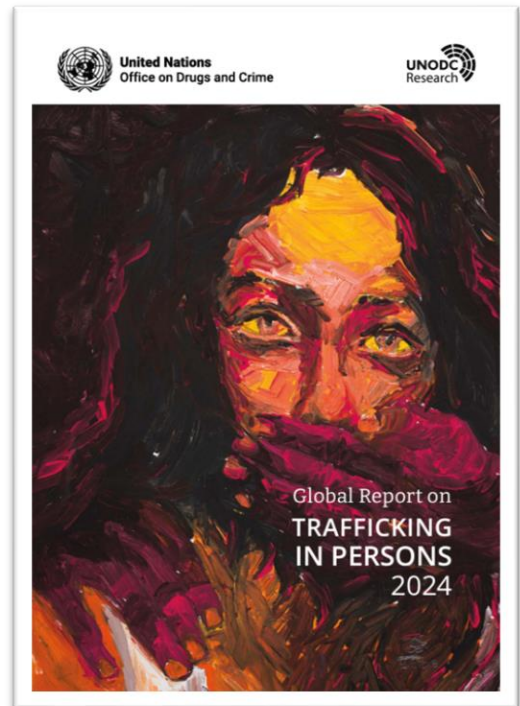
Глобальний звіт про торгівлю людьми 2024 ²

Звіт, підготовлений Управлінням ООН з наркотиків і злочинності (UNODC), є масштабним дослідженням сучасних тенденцій, моделей та викликів у сфері торгівлі людьми. У звіті охоплено 156 країн світу, що забезпечує найширше представлення даних з моменту початку публікації серії звітів у 2009 році. Основна увага приділяється пост-пандемічним змінам, які вплинули на характер торгівлі людьми, а також на заходи протидії цьому явищу.

Звіт фіксує зростання виявлених жертв торгівлі людьми, що в 2022 році перевищило рівень до пандемії на 25%. Таке зростання частково пояснюється покращенням механізмів ідентифікації, однак також відображає зростаючу вразливість окремих груп населення. Особливо тривожним є збільшення кількості дітей-жертв на 38% порівняно з доковідним періодом. Водночас, жінки та дівчата залишаються основними жертвами торгівлі людьми, становлячи 61% від загального числа виявлених жертв. Найпоширенішими формами експлуатації залишаються сексуальна експлуатація та примусова праця, причому частка жертв, примушених до праці, вперше перевищила кількість випадків сексуальної експлуатації.

Документ наголошує, що торгівля людьми є все більш глобальним явищем, яке включає складні міжнародні маршрути. Найбільша кількість випадків стосується жертв африканського походження, яких експлуатують як у межах континенту, так і за його межами, зокрема в Європі та на Близькому Сході. У звіті також підкреслюється зростання ролі організованих злочинних угруповань, які оперують складними структурами, експлуатуючи значно більшу кількість жертв порівняно з індивідуальними злочинцями. Водночас правова відповідальність за такі злочини залишається непропорційно низькою: лише 8% судових вироків стосуються випадків примусової праці, незважаючи на те, що це зараз найпоширеніша форма експлуатації.

Особливу увагу в звіті приділено дітям як найбільш вразливій категорії. Виявлено, що зростання числа неповнолітніх жертв пов'язане з конфліктами, зміною клімату, а також збільшенням кількості неповнолітніх мігрантів. Дівчата частіше за все зазнають сексуальної експлуатації, тоді як хлопчики експлуатуються у примусовій праці, примусовій злочинній діяльності та жебрацтві. Звіт закликає до впровадження спеціалізованих програм для захисту дітей, зокрема в місцях їхнього переміщення, таких як кордони.

² https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2024/GLOTIP2024_BOOK.pdf

На регіональному рівні підкреслюється особлива роль Африки як епіцентру торгівлі людьми, де жертвами стають як діти для внутрішньої експлуатації, так і дорослі для міжнародних злочинних схем. Звіт також містить спеціальні розділи, присвячені новим формам примусової злочинності в Південно-Східній Азії, зокрема використанню жертв для онлайн-шахрайств.

Крім виявлення ключових тенденцій, звіт пропонує конкретні рекомендації для урядів, правозахисних організацій та інших зацікавлених сторін. Основні зусилля мають бути зосереджені на адаптації правових рамок до нових форм торгівлі, зокрема примусової

злочинності. Звіт також закликає до зміцнення міжнародної співпраці, яка є критично важливою для протидії транснаціональним організованим угрупованням. Окремо підкреслюється потреба в забезпеченні гендерно-чутливого підходу до захисту жертв та запобігання стигматизації.

Документ завершується закликом до запровадження більш інклюзивних аналітичних інструментів, які дозволять гармонізувати дані про торгівлю людьми на національному та міжнародному рівнях. Лише інтегровані, міжсекторальні підходи здатні ефективно протидіяти цьому складному глобальному виклику.

Висновки:

- **Стрімке зростання кількості дітей-жертв** (особливо серед дівчат) потребує негайного впровадження спеціалізованих програм захисту та попередження, включаючи боротьбу з примусовою працею та ранніми шлюбами.
- **Юридичні рамки мають включати інструменти для боротьби** із сучасними формами торгівлі, такими як примусова злочинність та використання цифрових технологій.
- **Більшість випадків торгівлі людьми здійснюються організованими мережами.** Необхідна міждержавна співпраця для боротьби з такими групами.
- **Зростаюча міграція через кліматичні катастрофи** створює нові виклики. Потрібно розробити інтегровані стратегії, які зменшать вразливість до експлуатації.

Прозорість платежів: Ролі та відповідальність учасників фінансових операцій за стандартами Wolfsberg Group³

Документ, підготовлений Wolfsberg Group, служить практичним керівництвом для учасників фінансових операцій, регуляторів та розробників стандартів у сфері платіжної прозорості. Він базується на Стандартах прозорості платежів, опублікованих у жовтні

2023 року, та спрямований на покращення дотримання принципів прозорості в різних платіжних системах, включаючи транскордонні перекази, електронні платежі та використання цифрових технологій. Основна мета документа — чітко визначити ролі, обов'язки та вимоги до учасників платіжного ланцюга, що включає платників, одержувачів, їх платіжні установи, а також посередників, які сприяють передачі платежів між ними.

Документ наголошує на важливості відповідності міжнародним нормам, таким як Рекомендації FATF, які вимагають, щоб платіжні повідомлення містили точну та повну

³ https://db.wolfsberg-group.org/assets/b60cae63-3a63-46de-983a-cb22a06d14ab/PT_Roles_Responsibilities_forpublication.pdf

інформацію про платників і одержувачів. Учасники платіжного процесу повинні забезпечувати правильність обробки інформації на всіх етапах переказу. Це включає перевірку наявності ключових даних, таких як імена сторін, реквізити рахунків та деталі платежу, а також моніторинг транзакцій на предмет виявлення потенційно підозрілих операцій.

Окрему увагу приділено ролям платіжних установ (PSP), які включають банки, установи електронних грошей, мобільні платіжні платформи та інших учасників фінансового ринку. Кожен PSP має забезпечувати дотримання регуляторних вимог своєї юрисдикції, зокрема стосовно протидії відмиванню коштів (ПВК) та фінансуванню тероризму (ФТ). PSP мають впроваджувати ризик-орієнтовані підходи для ідентифікації та мінімізації загроз, а також вести ретельний моніторинг платіжної інформації.

Документ описує конкретні ролі кожного учасника платіжного ланцюга, починаючи з платника (Debtor), який ініціює переказ, надаючи деталі одержувача, і закінчуючи PSP одержувача (Creditor Agent PSP), який забезпечує зарахування коштів на рахунок бенефіціара. Також описано обов'язки посередників, якими можуть виступати кореспондентські банки або інші фінансові установи, що сприяють передачі платежів через платіжні системи. У посередників існує обмежений доступ до інформації про платника та одержувача, проте вони зобов'язані передавати отримані дані без спотворень та забезпечувати дотримання стандартів прозорості.

Документ наголошує, що для забезпечення прозорості критично важливим є узгодженість

Висновки:

- **Необхідність прозорості:** Всі PSP зобов'язані дотримуватись принципів прозорості, забезпечуючи чіткість, повноту та достовірність платіжних повідомлень, особливо у транскордонних переказах.
- **Ризик-орієнтований підхід:** PSP повинні впроваджувати політики, які враховують специфіку платіжних моделей, ідентифікуючи потенційні ризики та регулюючи обмін інформацією.
- **Значення взаємодії:** Для забезпечення безперервності та точності платіжних потоків критично важливим є належна координація між PSP, посередниками та регуляторами.
- **Уніфікація стандартів:** Документ сприяє уніфікації міжнародних стандартів прозорості, підвищуючи ефективність боротьби з фінансовими злочинами.

дій усіх учасників. Це включає не лише дотримання технічних стандартів, але й ефективну взаємодію між PSP, посередниками та регуляторами. Моніторинг транзакцій може здійснюватися як у режимі реального часу, так і після завершення переказу, залежно від регуляторних вимог. Також підкреслено, що будь-які недоліки в інформації повинні бути своєчасно усунені шляхом запитів додаткових даних або відхилення платежів, якщо такі запити залишаються без відповіді.

У підсумку, документ слугує інструментом уніфікації міжнародних стандартів прозорості платежів, сприяє підвищенню довіри до фінансової системи та забезпеченню відповідності глобальним регуляторним вимогам. Його використання дозволяє знизити ризики фінансових злочинів та сприяти більш ефективній боротьбі з нелегальними транзакціями.

Сучасні виклики та тренди у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму: аналіз Річного типологічного звіту APG 2024⁴

Річний типологічний звіт Азіатсько-Тихоокеанської групи ПБК (APG) за 2024 рік є комплексним документом, який аналізує сучасні методи, тренди та ризики, пов'язані з відмиванням коштів (ВК), фінансуванням тероризму (ФТ) і фінансуванням розповсюдження (ФР). Документ висвітлює досвід країн-учасників, спостерігачів та експертів у сфері фінансової розвідки, а також надає конкретні кейси, рекомендації та пропозиції щодо удосконалення нормативно-правових і практичних заходів протидії цим загрозам.

У першому розділі аналізується зловживання юридичними особами, які продовжують відігравати ключову роль у схемах відмивання коштів та фінансування тероризму. Основні ризики пов'язані з легкою реєстрацією таких осіб, непрозорістю бенефіціарної власності, а також участю професійних посередників, таких як бухгалтери, юристи та компанії з управління активами. Документ наголошує на необхідності впровадження міжнародних стандартів FATF, зокрема оновленої Рекомендації 24, яка передбачає багатосторонній підхід до збору інформації про бенефіціарну власність і забезпечення її доступності для компетентних органів.

Далі звіт розглядає методи та тренди відмивання коштів і фінансування тероризму в різних країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Аналізується широкий спектр схем, таких як використання криптовалют, відмивання коштів у сфері торгівлі, ухилення від сплати податків через фіктивні компанії та підроблені документи. Виявлено стійкі тренди, зокрема залучення професійних посередників для створення складних корпоративних структур, і нові загрози, такі як використання віртуальних офісів і компаній для приховування бенефіціарів.

Особливу увагу приділено фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У цьому контексті аналізуються ініціативи міжнародних організацій і випадки уникнення санкцій. Звіт підкреслює важливість прозорості в реєстрах суден, а також необхідність посилення моніторингу діяльності професійних посередників, які надають послуги з реєстрації компаній у юрисдикціях із низьким рівнем регуляторного контролю.

Далі розглядаються методи повернення активів, включаючи відстеження, заморожування та конфіскацію активів, отриманих злочинним шляхом. Аналізуються приклади міжнародного співробітництва, успіхи і виклики в застосуванні кримінальних, цивільних і адміністративних механізмів повернення активів.

Важливу роль у звіті відіграє тема професійних посередників. Ці суб'єкти часто стають критичною ланкою у схемах відмивання коштів, допомагаючи створювати та адмініструвати юридичних осіб, які використовуються для приховування злочинної діяльності. Звіт акцентує увагу на необхідності посилення регуляторного контролю над їхньою діяльністю, включаючи ліцензування, підвищення прозорості та введення обов'язкових заходів перевірки клієнтів.

⁴ <https://apgml.org/news/details.aspx?pcPage=1&n=7228>

Окремо розглядаються інноваційні рішення у сфері моніторингу та аналізу фінансових операцій. Використання технологій штучного інтелекту та великих даних пропонується як

перспективний напрямок, що дозволяє значно підвищити ефективність ідентифікації підозрілих транзакцій, а також аналізу складних корпоративних структур.

Звіт завершується аналізом проектів міжнародних організацій, таких як FATF, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд та інших, спрямованих на підвищення ефективності глобальної системи боротьби з ВК/ФТ/ФР. Зроблено висновок, що подальший прогрес у цій сфері залежить від співпраці держав, підвищення прозорості та гармонізації міжнародних стандартів.

Висновки:

- **Прозорість бенефіціарної власності:** Рекомендовано посилити регуляторний контроль та створити загальнодоступні реєстри бенефіціарів для запобігання використанню юридичних осіб у відмиванні коштів.
- **Тренди використання фіктивних компаній:** Необхідно запровадити жорсткіші правила щодо створення компаній та забезпечити ефективний контроль за їх діяльністю, особливо в транскордонних транзакціях.
- **Посилення роботи з професійними посередниками:** Варто зосередитися на регулюванні діяльності посередників, таких як юристи та бухгалтери, щоб запобігти їхній участі у схемах відмивання коштів.
- **Інноваційні підходи до моніторингу:** Використання технологій штучного інтелекту може значно підвищити ефективність ідентифікації підозрілих транзакцій та взаємопов'язаних осіб.

Ефективність колегій ПВК/ФТ у 2023 році: аналіз, виклики та рекомендації Європейського банківського управління⁵

Документ підготовлений Європейською банківською асоціацією (ЕВА) і представляє комплексний аналіз роботи колегій з протидії відмиванню коштів (ПВК) і фінансуванню тероризму (ФТ) у 2023 році. Колегії ПВК/ФТ є постійними структурами, що сприяють обміну інформацією між наглядовими органами та координують їхні дії щодо фінансових установ, які здійснюють транскордонну діяльність у трьох і більше країнах-членах ЄС. Вони мають на меті покращення ефективності нагляду, узгодження дій між компетентними органами та більш оперативне реагування на ризики фінансових злочинів.

У звіті підкреслюється, що до кінця 2023 року було створено 264 колегії ПВК/ФТ, що охоплюють кредитні установи, платіжні інститути, електронні грошові установи, а також страхові компанії. Значну увагу приділено прогресу у реалізації шести ключових дій,

⁵ <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-12/95b3c1e2-cf83-4ff3-9648-b6dde709dca0/Report%20on%20the%20functioning%20of%20AMLCT%20colleges%20in%202023.pdf>

рекомендованих ЕВА у попередніх звітах. Основними з них є структуризація колегій, покращення якості обговорень, застосування ризик-орієнтованого підходу, організація співпраці між членами та узгодження спільних підходів до виявлених ризиків. У документі наводяться як позитивні практики, так і ключові проблеми, що потребують вирішення.

ЕВА зазначає, що більшість колегій мають структуровану організацію: підготовка порядку денного, запит попередньої інформації від учасників і залучення до обговорень фахівців з різних сфер. Проте було виявлено низку недоліків. Наприклад, частота засідань та формат обговорень не завжди відповідають рівню ризику, пов'язаного з фінансовими установами. Колегії, що стосуються високоризикових установ, не отримують достатнього пріоритету, тоді як на менш ризиковані об'єкти витрачається непропорційно багато ресурсів. Це заважає ефективному використанню колегій для стратегічного розподілу ресурсів.

Ще однією проблемою є недостатньо глибокі обговорення спільних підходів до управління ризиками. У багатьох колегіях не проводяться змістовні дискусії щодо узгоджених дій, а обмін інформацією обмежується індивідуальними звітами. Це ускладнює координацію між учасниками та ефективну боротьбу з транскордонними ризиками. Окрім того, недостатня підготовка деяких представників до участі в колегіях негативно впливає на якість обговорень.

Окрему увагу в документі приділено використанню інноваційних технологій, таких як RegTech, для моніторингу транзакцій і перевірки клієнтів. Лише кілька установ використовують передові інструменти, і навіть ці технології часто погано налаштовані, що призводить до великої кількості хибних спрацьовувань. Багато установ також стикаються з проблемами у контролі за аутсорсингом, коли провайдери технологічних рішень не

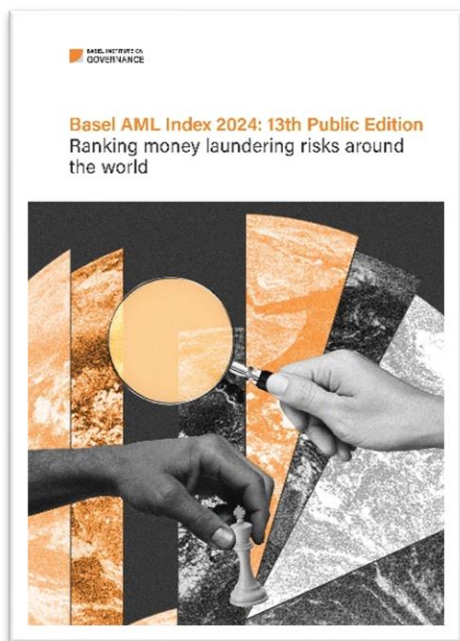
забезпечують належну ефективність систем AML/CFT.

Висновки:

- **Необхідність ризик-орієнтованого підходу:** Частота засідань і розподіл ресурсів повинні відповідати рівню ризиків установ. Наразі ресурси часто витрачаються на менш ризикові об'єкти.
- **Посилення співпраці:** Рекомендується більше уваги приділяти обговоренню спільних ризиків і узгодженню дій між членами колегій для ефективнішого нагляду.
- **Технологічні виклики:** Недостатня кількість інноваційних технологій у більшості фінансових установ і проблеми з їх інтеграцією виявляють потребу в покращенні нагляду за використанням RegTech.
- **Розвиток інфраструктури:** Рекомендовано завершити структуризацію всіх колегій, включаючи підписання угод про співпрацю та залучення спостерігачів з третіх країн.

У підсумку ЕВА наголошує, що для підвищення ефективності колегій необхідно краще впроваджувати ризик-орієнтований підхід, зосереджуючи зусилля на високоризикових установах, а також проводити змістовні обговорення спільних підходів до вирішення проблем. Окрім того, регулятори мають приділяти більше уваги якості підготовки учасників і координації дій між різними наглядовими органами. Ці заходи, на думку ЕВА, допоможуть краще підготувати колегії до нових законодавчих змін, які набудуть чинності в 2027 році.

Глобальний рейтинг ризиків відмивання коштів: ключові висновки та виклики з Basel AML Index 2024⁶

Документ є 13-ю публічною редакцією рейтингу, який щороку оцінює ризики відмивання коштів та фінансування тероризму на рівні країн та юрисдикцій. Цей звіт підготовлений Міжнародним центром з повернення активів (ICAR) під егідою Інституту управління Базеля, і він є важливим інструментом для урядів, фінансових установ, органів фінансової розвідки та інших зацікавлених сторін у боротьбі з фінансовими злочинами. Основна мета цього індексу – визначення вразливостей країн у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження (ПВК/ФТ/ФР), а також надання рекомендацій для їх подолання.

Документ охоплює 164 юрисдикції та використовує комплексну методологію, яка включає 17 показників, згрупованих у п'ять ключових доменів: якість системи ПВК/ФТ/ФР, ризики корупції та шахрайства, фінансова

прозорість, публічна підзвітність та політико-правові ризики. У 2024 році вперше були додані індикатори шахрайства, що підкреслює значущість цього злочину як фактору, що сприяє відмиванню коштів. Ці зміни відобразилися на підвищенні ризикових оцінок багатьох розвинених країн, таких як Нова Зеландія, Норвегія та Швейцарія, що свідчить про актуальність шахрайства навіть у фінансово стабільних державах. Разом із тим, відсутність

гармонізованих підходів до збору даних про шахрайство і низький рівень їх звітності ускладнюють точність оцінок.

Одним із головних висновків документа є те, що технічна відповідність рекомендаціям FATF зростає на 12 відсоткових пунктів із моменту початку четвертого раунду оцінювання у 2013 році. Це означає, що більшість країн досягли прогресу у формуванні правової та інституційної бази для протидії фінансовим злочинам. Зокрема, найбільший прогрес спостерігався у сферах застосування цільових фінансових санкцій, контролю за політично значущими особами (PEPs) та посилення вимог до

Висновки:

- **Шахрайство як предикатний злочин:** Включення шахрайства як окремого показника ризику підвищило загальний бал ризиків у розвинених країнах. Необхідна гармонізація підходів до збору даних для ефективної боротьби.
- **Незадовільна ефективність заходів FATF:** Ефективність заходів у сфері ПВК/ФТ глобально впала до 28%. Найгірше оцінюються розслідування та санкції (20%) і заходи щодо прозорості власності (21%).
- **Роль «сірого списку» FATF:** Перебування в списку не завжди шкодить країнам. Воно може стимулювати реформи, але вимагає активної підтримки до і під час моніторингу.
- **Регіональний прогрес:** Найбільший приріст технічної відповідності спостерігається у країнах Африки та Латинської Америки. Однак відсутність прогресу у впровадженні нових стандартів FATF може зменшити ці досягнення.

⁶ <https://baselgovernance.org/publications/basel-aml-index-2024>

спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Водночас ефективність заходів залишається на низькому рівні, скоротившись із 30% у 2021 році до 28% у 2024 році. Найгірше оцінюються сфери розслідування та притягнення до відповідальності за фінансові злочини, доступ до інформації про кінцевих бенефіціарних власників та конфіскація злочинних активів.

Звіт також приділяє значну увагу «сірому списку» FATF, спростовуючи низку міфів про його значення. Перебування в цьому списку не завжди свідчить про високий ризик країни, а радше вказує на стратегічні прогалини, які потребують виправлення. Більше того, це може стати стимулом для реформ, як це сталося у випадках Ісландії та Мальти, які покинули «сірий список» після року інтенсивних реформ. Проте для низькорозвинених країн це часто має негативні економічні наслідки, зокрема скорочення інвестицій і доступу до фінансових послуг.

Регіональний аналіз показує, що найменш ризиковими залишаються країни Європейського Союзу та Західної Європи, тоді як найбільший прогрес у підвищенні технічної відповідності спостерігається в країнах Африки, Латинської Америки та Карибського басейну. Однак навіть у регіонах із низькими середніми показниками ризику, як-от ЄС, фінансова прозорість залишається проблемною через масштабні фінансові потоки, які обробляються великими центрами.

Санкції

США наклали санкції на мережу контрабанди золота ⁷

Управління контролю за іноземними активами (ОФАС) Міністерства фінансів США вжило заходів спрямованих на протидію діяльності глобальної мережі контрабанди золота, очолюваної Камлешем Патні. Санкції були оголошені 9 грудня 2024 року, у Міжнародний день боротьби з корупцією, та є частиною глобальних зусиль щодо боротьби з корупцією і серйозними порушеннями прав людини. Ці заходи були реалізовані відповідно до виконавчого указу 13818 (Executive Order (E.O.) 13818), який передбачає блокування активів осіб, причетних до корупції, зокрема тих, хто зловживає державними ресурсами або займається незаконним виведенням активів.

У фокусі – діяльність Камлеша Патні, який організував складну міжнародну мережу для незаконного збагачення за рахунок природних ресурсів Зімбабве, зокрема золота. Патні використовував схеми, які передбачали підкуп урядовців, створення багаторівневих корпоративних структур та залучення довірених осіб для маскування фактичного володіння активами. Ці дії не лише позбавили громадян Зімбабве вигоди від використання природних ресурсів, але й сприяли збагаченню корумпованих посадовців і злочинних організацій. Масштаби операцій Патні ілюструють глобальний характер корупції, оскільки його мережа охоплювала численні країни та континенти.

Окрім санкцій щодо 28 фізичних та юридичних осіб, публікація підкреслює важливість міжнародної співпраці в боротьбі з корупцією. Спільні дії ОФАС, ФБР та уряду Великобританії

⁷ https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2740?utm_source=substack&utm_medium=email

стали ключовим елементом цієї кампанії. Санкції передбачають блокування активів зазначених осіб і компаній у юрисдикції США, а також накладають обмеження на будь-які угоди з ними для американських громадян чи компаній. Крім того, міжнародні фінансові установи, які сприяють значним транзакціям з цими особами, можуть також потрапити під дію санкцій.

Особливу увагу в приділено схемам діяльності Патні. Вони включали продаж золота та інших природних ресурсів за межами Зімбабве з подальшим отриманням компенсацій від держави. Значна частина доходів приховувалася через складні корпоративні структури, які включали компанії, зареєстровані в Об'єднаних Арабських Еміратах, Великій Британії, Зімбабве та інших країнах. Патні використовував довірених осіб, серед яких були члени родини та близькі партнери, для управління цими компаніями, приховуючи власну участь.

Також акцентується увага на ролі нових реформ у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму у Сполучених Штатах. У 2024 році були прийняті важливі зміни, спрямовані на підвищення прозорості в секторах нерухомості та інвестиційного консультування, які часто використовуються для приховування незаконно здобутих коштів. Ці реформи стали найбільш значними оновленнями в системі ПВК/ФТ США за останні десятиліття та сприяли зміцненню фінансової системи, забезпечуючи її захист від корупції та злочинної діяльності.

ЄС продовжить використовувати санкції проти Сирії як інструмент захисту прав людини⁸

Європейський Союз (ЄС) продовжить застосовувати санкції проти Сирії, доки сирійський уряд не продемонструє реальних зобов'язань щодо захисту прав людини та рівного ставлення до всіх груп населення. Основною вимогою ЄС є значне покращення ситуації з правами меншин, жінок і всіх уразливих верств населення. Санкції, що включають заморожування активів, заборони на поїздки та торгові обмеження, є інструментом тиску на владу країни, щоб забезпечити довгострокові зміни у сфері прав людини. ЄС наполягає, що будь-яка нова сирійська влада має гарантувати справедливість і недискримінаційне ставлення

до громадян, зокрема щодо представників різних етнічних і релігійних груп, а також жінок, які особливо вразливі під час конфліктів.

Ключовим аспектом політики ЄС є вимога до нового сирійського керівництва продемонструвати конкретні дії щодо захисту прав людини, боротьби з дискримінацією та забезпечення прозорого управління державою. До моменту реального прогресу в цих питаннях санкції не будуть скасовані. ЄС чітко вказує, що політика санкцій є способом стимулювати владу країни до побудови системи, в якій права кожного громадянина – незалежно від етнічного походження, релігії чи статі – будуть надійно захищені. Водночас, Європейський Союз залишається найбільшим донором гуманітарної допомоги Сирії, проте фінансування реконструкції країни буде заморожено до тих пір, поки нове керівництво не продемонструє реальні кроки щодо забезпечення справедливості та підзвітності.

⁸ <https://regtechtimes.com/eu-demands-rights-for-all-before-lifting-sanction/>

Особлива увага приділяється питанням правосуддя і відповідальності за злочини, скоєні під час конфлікту. ЄС підкреслює, що відновлення Сирії не може відбуватися без забезпечення справедливості для постраждалих від злочинів, які включають використання хімічної зброї, атаки на цивільне населення та систематичні тортури з боку режиму Башара аль-Асада. Зокрема, ЄС вважає, що міжнародні інституції, такі як Міжнародний кримінальний суд, мають відігравати ключову роль у притягненні винних до відповідальності. Це питання є принциповим, оскільки ЄС вважає, що справедливість і прозорість є фундаментальними умовами для будь-якого довгострокового відновлення країни.

Також підкреслюється, що фінансова підтримка з боку ЄС буде обмежена гуманітарною допомогою до того часу, поки сирійське керівництво не покаже реальну прихильність до змін. Важливо, щоб нове керівництво діяло в інтересах усього населення країни, особливо жінок та меншин, а також забезпечувало прозорість та підзвітність в управлінні державою. ЄС наполягає, що майбутня відбудова інфраструктури Сирії можлива лише після виконання цих умов. Таким чином, політика санкцій і фінансових обмежень залишається інструментом впливу для стимулювання позитивних змін у Сирії.

Спільна заява G7 та Ботсвани щодо санкцій на російські діаманти ⁹

З 1 січня 2024 року країни G7 запровадили заборону на імпорт необроблених діамантів російського походження. Подальше розширення санкцій з 1 березня 2024 року поширило обмеження на діаманти, оброблені у третіх країнах, тим самим виключаючи можливість обходу санкцій. У відповідь на ці заходи, в Європейському Союзі було створено перший сертифікаційний вузол, що забезпечує можливість верифікації походження необроблених діамантів і видає сертифікати відповідно до вимог G7. Цей вузол став важливим інструментом у посиленні контролю над ланцюгами постачання, дозволяючи ідентифікувати та блокувати діаманти російського походження.

Відповідно до цього курсу, Ботсвана, один із ключових гравців у світовій діамантовій промисловості, активізувала співпрацю з технічною командою G7. Спільно з бельгійськими фахівцями було проведено аналіз, який виявив недоліки в існуючих процедурах сертифікації. Результати аналізу стали основою для створення дорожньої карти, спрямованої на впровадження в Ботсвані сертифікаційного вузла, що відповідатиме міжнародним стандартам. Цей вузол має почати функціонувати у найближчий рік, що стане важливим кроком для інтеграції Ботсвани до глобальної системи етичної торгівлі діамантами.

Президент Ботсвани Дюма Боко під час свого виступу на заході FACET у Антверпені наголосив на важливості прозорості, відповідального видобутку та сталого розвитку у діамантовій галузі. Він підкреслив, що етична та екологічно стійка практика є фундаментом для довіри міжнародних покупців і гарантією конкурентоспроможності. Зусилля Ботсвани у створенні сертифікаційного вузла позиціонують країну як лідера у сфері відповідального видобутку

⁹ <https://www.gov.uk/government/news/joint-statement-on-g7-diamond-sanctions>

діамантів, що значно підвищує її привабливість для інвесторів та сприяє економічному розвитку.

Ця ініціатива має не лише економічний, а й політичний вимір. Зміцнення прозорості в ланцюгах постачання допоможе країнам G7 ефективніше реалізовувати санкції проти Росії, знижуючи її фінансові надходження від торгівлі діамантами. У перспективі передбачено розширення цієї практики на інші африканські країни, такі як Намібія та Ангола, що підвищить ефективність глобального контролю у діамантовій індустрії та забезпечить дотримання етичних стандартів на всіх етапах постачання.

Таким чином, документ демонструє комплексний підхід до вирішення проблеми, об'єднуючи економічні, етичні та політичні аспекти для створення прозорої, стійкої та справедливої глобальної системи торгівлі діамантами.

Великобританія запровадила нову хвилю санкцій, щоб задушити російські нафтові доходи ¹⁰

Урядом Великої Британії запроваджено нову хвилю санкцій для обмеження доходів Росії від торгівлі нафтою, що фінансують її військові дії в Україні. Ці заходи є частиною ширшої міжнародної стратегії, спрямованої на економічну ізоляцію Росії та послаблення її здатності вести агресивну політику.

Основна увага приділяється так званому "тіньовому флоту" — групі суден, які використовуються для обходу санкцій, транспортування нафти та нафтопродуктів без належного дотримання міжнародних правил.

Згідно з прес-релізом, Велика Британія ввела санкції проти 30 суден цього флоту, що становить найбільший пакет такого роду в історії країни. Половина із санкційованих суден за останній рік перевозила нафту та нафтопродукти на суму понад 4,3 мільярда доларів. Ці санкції значно ускладнюють транспортування нафти, адже одночасно під санкції потрапили страхові компанії, які обслуговують ці судна. Таким чином, санкції не лише перешкоджають експорту російської нафти, але й створюють ризики для діяльності всього "тіньового флоту".

Велика Британія продовжує демонструвати лідерство у санкційній політиці, порівняно із США та ЄС, які наклали санкції відповідно на 39 і 19 суден. Цей крок посилює міжнародний тиск на Росію, і до ініціативи вже приєдналися 46 країн, включно з Європейським Союзом. Санкції також спрямовані на боротьбу з екологічними та безпековими загрозами, пов'язаними з діяльністю "тіньового флоту". Судна цього типу часто не відповідають базовим стандартам безпеки, що підвищує ймовірність нафтових катастроф і завдає шкоди міжнародній торгівлі.

Підкрелюється, що обмеження доходів від нафти є критично важливим для зниження здатності Кремля фінансувати війну в Україні та проводити інші деструктивні дії. Санкції вже мають конкретний ефект: деякі судна, як-от ARTEMIS та SEA FIDELITY, були змушені зупинити свою діяльність після включення до санкційного списку.

Окрім безпосереднього економічного впливу, ці заходи покликані очистити світові транспортні шляхи від небезпечних і незаконних практик, одночасно захищаючи екологію та міжнародну торгівлю. Велика Британія також використовує майданчик G7 для заклику до

¹⁰ <https://www.gov.uk/government/news/uk-imposes-new-wave-of-sanctions-choking-russian-oil-revenues-with-foreign-secretary-arriving-in-italy-for-g7>

ширшої співпраці серед партнерів щодо санкцій і підвищення підтримки України, демонструючи довгострокову відданість боротьбі проти російської агресії.

Звіти окремих інституцій та експертів

Кримінальне управління в серці Амазонки: Трикутник злочинності на кордоні Бразилії, Колумбії та Перу¹¹

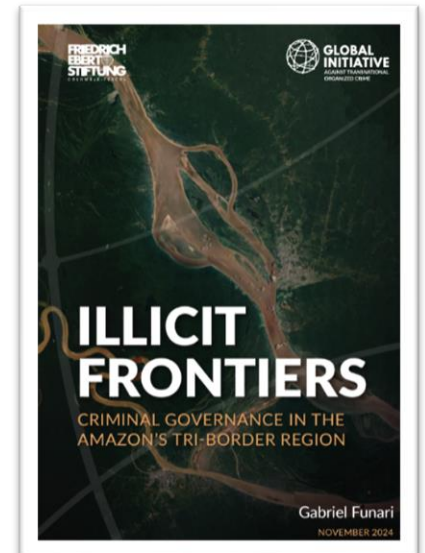
Документ досліджує динаміку організованої злочинності та вплив кримінального управління у трикордонному регіоні Амазонки, де межують Бразилія, Колумбія та Перу. Особливу увагу приділено містам Летіція (Колумбія) та Табатінга (Бразилія), які є важливими центрами нелегальної економіки. Ці міста поступово трансформувалися з транзитних пунктів у постійні бази для транснаціональних злочинних угруповань, таких як Comando Vermelho (CV) та Primeiro Comando da Capital (PCC).

Злочинні організації дедалі більше вкорінюються у міські структури, використовуючи інфраструктуру міст для координації, транспортування та розподілу нелегальних товарів, таких як кокаїн, канабіс, екзотичні тварини та золото. Водночас вони створюють системи "кримінального управління", що включають фінансування місцевих політичних кампаній, встановлення правил для громад, контроль за дотриманням цих правил і жорстоке покарання за їх порушення. Це управління підриває легітимність державних структур, які через обмежені ресурси та низький рівень координації не можуть ефективно протидіяти зростаючій злочинній активності.

Значну роль у розширенні впливу організованої злочинності відіграє конвергенція різних нелегальних економік у регіоні. Наприклад, CV не лише контролює наркотрафік, а й бере участь у торгівлі дикою природою та нелегальному видобутку золота. Вони використовують нелегально виловлену рибу для маскування перевезення наркотиків, створюючи ефективні логістичні ланцюги. Паралельно розвиваються кокаїнові плантації в Перу та Колумбії, що зміцнюють виробничу базу угруповань. Крім того, злочинці інтегрують місцеві громади у свою діяльність, залучаючи молодь як кур'єрів, працівників плантацій та навіть секс-робітників.

Соціальні наслідки цієї діяльності є руйнівними для місцевих громад. Залучення молоді до злочинних структур, поширення наркотичної залежності, зростання рівня насильства і самогубств створюють соціальну дезінтеграцію. Летіція і Табатінга стали центрами урбанізації для мігрантів із сусідніх територій, проте місцеві громади залишаються ізольованими від державної підтримки, що робить їх ще вразливішими до впливу злочинців.

Інституційна слабкість є ще одним ключовим фактором, що сприяє зростанню організованої злочинності. У регіоні бракує координації між правоохоронними органами Бразилії, Колумбії та Перу. Державні службовці сприймають відрядження до трикордонного регіону як "покарання", що призводить до високого рівня плинності кадрів. Незважаючи на окремі

¹¹ <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/10/Gabriel-Funari-Illlicit-frontiers-Criminal-governance-in-the-Amazons-tri-border-region-GI-TOC-November-2024.v2.pdf>

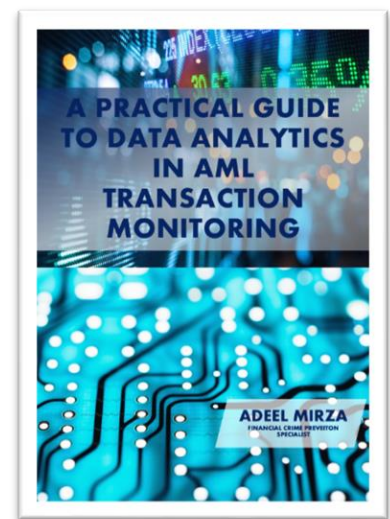

успішні операції, такі як рекордні вилучення наркотиків, масштабна злочинна діяльність у регіоні залишається неконтрольованою через обмеження ресурсів і технічного забезпечення.

Документ наголошує, що боротьба з організованою злочинністю в трикордонному регіоні потребує комплексного підходу. Це включає посилення транскордонної співпраці, обмін розвідданими, розробку програм соціальної підтримки для місцевих громад і впровадження альтернативних джерел доходу. Без вирішення соціальних та економічних проблем, які сприяють зростанню злочинності, ефективна боротьба з транснаціональними злочинними угрупованнями залишатиметься малоімовірною.

Революція аналітики даних у моніторингу транзакцій: Практичний підхід до боротьби з фінансовими злочинами¹²

Документ є комплексним посібником для фінансових установ, що прагнуть ефективно використовувати аналітику даних для моніторингу транзакцій у контексті протидії відмиванню коштів. У ньому досліджуються сучасні виклики, з якими стикаються фінансові установи, враховуючи постійний розвиток методів відмивання коштів і зростання складності схем, які традиційні системи моніторингу не завжди здатні ідентифікувати. Автор висвітлює, як аналітика даних, особливо за допомогою сучасних технологій, таких як машинне навчання та нейронні мережі, здатна забезпечити суттєвий прорив у виявленні прихованих закономірностей і складних схем.

Основна увага приділяється переходу від реактивних до проактивних заходів моніторингу. Документ наголошує, що дані аналітики дозволяють фінансовим установам не лише відповідати регуляторним вимогам, але й залишатися на крок попереду нових схем злочинної діяльності. Для цього аналітика використовує алгоритми кластеризації, сегментації, а також аналіз зв'язків, щоб виявляти нетипову поведінку клієнтів та транзакцій. Зокрема, вивчаються можливості прогнозу аналітики, яка, базуючись на історичних даних, може передбачити підозрілі транзакції та забезпечити швидке реагування.

Документ деталізує процес інтеграції даних, включаючи агрегування інформації з внутрішніх та зовнішніх джерел, таких як журнали транзакцій, KYC-дані, списки санкцій і PEP. Значна увага приділяється стандартизації даних, включаючи уніфікацію форматів дат, валют і категорій даних, що є основою для коректного аналізу. Посібник наголошує на важливості очищення даних, включаючи видалення дублікатів, заповнення пропусків і перевірку точності через перехресні перевірки з надійними джерелами. Крім того, описуються методи автоматизації ETL (Extract, Transform, Load) для забезпечення ефективного і безперервного оновлення даних.

Серед ключових аспектів підкреслюється важливість дотримання регуляторних норм і вимог, таких як FATF, GDPR та інші міжнародні стандарти. Для цього пропонується інтеграція аналітичних моделей із відповідними регуляторними порогоми, автоматизоване

¹² <https://media.licdn.com/dms/document/media/v2/D4D1FAQFLTSa9J6Lraw/feedshare-document-pdf-analyzed/B4DZPK44v2GgAY-/0/1734275739841?e=1735171200&v=beta&t=8D1BEjGpPhzCTeTVRMJLDdX263-GWEDjq9xt00bY8M>

формування SAR (Suspicious Activity Reports) та підтримка журналів аудиту для перевірок. Автори також наголошують на масштабованості систем, пропонуючи використовувати хмарні платформи для обробки великих обсягів транзакцій і адаптації до зростаючих вимог.

Висновки:

- **Використання машинного навчання** та прогнозних моделей значно знижує кількість помилкових позитивних спрацьовувань і дозволяє сфокусуватися на реальних загрозах.
- **Інтеграція зовнішніх баз даних** (списків санкцій, PEP) та автоматизація створення SAR сприяють оперативному виконанню вимог регуляторів.
- **Відсутність якісних даних** підриває точність аналітики. Важливими є регулярні перевірки, стандартизація та інтеграція даних із зовнішніх джерел.
- **Постійне оновлення** моделей на основі нових типологій, наприклад, схем із криптовалютами, є критично важливим для ефективного AML.

У документі наводиться практичний приклад аналізу підозрілих транзакцій, де клієнт, щоб уникнути порогових лімітів, розбиває великі суми на кілька дрібніших транзакцій. Використовуючи інтегровані дані та аналітичні моделі, система виявляє такі схеми, дозволяючи оперативно ініціювати розслідування та подавати SAR.

Заключна частина документу підкреслює, що аналітика даних є незамінним інструментом у сучасному AML-моніторингу. Вона дозволяє виявляти приховані ризики, знижувати рівень хибних позитивів та забезпечувати адаптацію до нових загроз, таких як криптовалютні схеми чи складні схеми торговельного фінансування. Правильна конфігурація даних, регулярне оновлення моделей та інтеграція сучасних технологій є ключовими умовами успішної боротьби з фінансовими злочинами.

Глобальна битва за довіру: Як APP-шахрайства змінюють фінансову екосистему у 2024 році¹³

Звіт є глибоким аналізом сучасного стану шахрайств із використанням авторизованих платежів (APP fraud) у різних регіонах світу, акцентуючи увагу на впливі платіжних систем у реальному часі та розвитку новітніх технологій на схеми шахрайства. Документ охоплює шість країн: США, Великобританію, Австралію, Індію, Бразилію та ОАЕ, і підкреслює як спільні глобальні тенденції, так і унікальні виклики, з якими стикаються ці регіони.

Основним викликом сучасного середовища є швидке зростання APP-шахрайств через впровадження платіжних систем у реальному часі.

У звіті наголошується, що такі системи, попри їхні переваги у швидкості та доступності, значно підвищують ризики шахрайства. У прогнозах зазначено, що до 2028 року втрати від APP-шахрайств через реальні платежі сягнуть 80% усіх збитків у цій категорії, що свідчить про їхню значну роль у сучасних схемах шахраїв.

Документ також акцентує на ролі штучного інтелекту, який виступає подвійним фактором у цій боротьбі. З одного боку, шахраї використовують AI для створення синтетичних

¹³ https://media.licdn.com/dms/document/media/v2/D4D1FAQEjn18B834u2Q/feedshare-document-pdf-analyzed/feedshare-document-pdf-analyzed/0/1733291398198?e=1735776000&v=beta&t=XwOfWZDbKh6x1e3qmvwZ9pyi_7c04cYxPkdj9zk6HN8

ідентичностей, автоматизації атак, покращення довіри до фальшивих платформ і швидкого аналізу потенційних жертв. З іншого боку, фінансові установи інтегрують AI для моніторингу транзакцій у реальному часі, аналізу поведінки клієнтів і виявлення аномалій, що може ефективно зменшити ризики шахрайства.

У звіті детально розглядається ситуація в кожному регіоні. США стикаються з найбільшою кількістю шахрайств через слабкість систем ідентифікації та відсутність централізованих регуляторних стандартів. У Великобританії, навпаки, впроваджено передові моделі відшкодування збитків, зобов'язуючи банки нести відповідальність за APP-шахрайства. Австралія демонструє високі темпи зростання шахрайств, особливо інвестиційних схем, і лише зараз запроваджує механізми, схожі на британські. Індія ефективно адаптується до сучасних викликів завдяки підтримці регуляторів і інтеграції технологій, але стикається з проблемами освіти населення. Бразилія має високий ризик шахрайств, але впроваджує регуляторні заходи для посилення співпраці між банками. ОАЕ, хоча й має порівняно низький рівень APP-шахрайств, переживає їхній стрімкий ріст через впровадження реальних платіжних систем.

Особливу увагу приділено «муловим» рахункам, які шахраї використовують для відмивання коштів. Документ наголошує, що банки мають впроваджувати ефективні моделі ідентифікації та співпрацювати з телекомунікаційними й соціальними платформами для моніторингу підозрілих транзакцій. Регуляторні органи також починають вимагати більшої прозорості та відповідальності, включаючи відшкодування збитків постраждалим.

Висновки:

- Швидке зростання ризиків APP-шахрайств: Реальні платежі в реальному часі сприяють шахрайству. До 2028 року втрати в цій сфері можуть перевищити \$3,3 млрд.
- Необхідність колективної співпраці: Боротися з шахрайством можливо лише шляхом об'єднання даних банків, телекомів та державних установ. Важливо вдосконалити інтеграцію функцій ПВК.
- Фокус на цифрову ідентифікацію: Штучно створена ідентифікаційна інформація та слабкі системи перевірки є основними ризиками. Регуляторам важливо стандартизувати цифрові ідентифікаційні інструменти.
- Роль регуляторів у відшкодуванні збитків: Великобританія встановлює приклад, розділяючи відповідальність між банками-ініціаторами та отримувачами платежів. Інші країни повинні адаптувати подібні підходи.

Окремо підкреслено необхідність колективної співпраці між секторами. Для ефективної боротьби із шахрайством фінансові установи мають об'єднувати свої зусилля, обмінюватися даними й інтегрувати функції протидії відмиванню коштів. Регулятори також змушують банки дотримуватись стандартів, спрямованих на моніторинг транзакцій як з боку відправників, так і отримувачів коштів.

Загалом, звіт акцентує на тому, що шахрайство з авторизованими платежами — це не лише фінансова, а й соціальна проблема, яка підриває довіру до фінансових інститутів та технологій. Для подолання цих викликів потрібен багатовекторний підхід, що включає технологічні інновації, регуляторні заходи, колективну відповідальність і підвищення освіченості споживачів.

Рекомендовані матеріали

Стейблкоїни: Міст між традиційними фінансами та блокчейном ¹⁴

Публікація від Chainalysis надає вичерпний аналіз феномену стейблкоїнів, які сьогодні займають центральне місце у світі криптовалют та фінансових технологій. Стейблкоїни є унікальним інструментом, що поєднує стабільність традиційних фінансових активів з інноваційністю блокчейн-технологій. Вони розроблені для збереження «стабільної» вартості, зазвичай прив'язаної до менш волатильних активів, таких як фіатні валюти (наприклад, долар США) або золото. Головна перевага стейблкоїнів полягає у зниженні цінової волатильності, яка властива традиційним криптовалютам, що дозволяє їм виконувати роль ефективного засобу обміну, резерву вартості та інструменту для транзакцій.

Стейблкоїни поділяються на кілька категорій залежно від механізмів забезпечення. Кожен із цих видів має свої переваги та обмеження, що визначають їхню придатність для різних сценаріїв використання. Наприклад, фіат-підкріплені стейблкоїни забезпечують найвищу стабільність завдяки фізичному резерву, тоді як алгоритмічні моделі, хоча й більш інноваційні, можуть зазнавати труднощів у забезпеченні довгострокової стабільності.

Використання стейблкоїнів значно розширилося за межі трейдингу криптовалют. Вони стали ключовими інструментами для децентралізованих фінансів (DeFi), забезпечуючи ліквідність та стабільність для протоколів позик, стейкінгу та децентралізованих бірж. Також вони набули популярності в міжнародних платежах, зокрема для переказів і розрахунків, дозволяючи уникати високих витрат та затримок традиційних фінансових систем. У регіонах із високою інфляцією чи валютною нестабільністю стейблкоїни стали засобом захисту вартості, а в країнах із обмеженим доступом до долара США — зручним інструментом для збереження та примноження капіталу.

Регуляторні аспекти займають важливе місце в аналізі. Публікація висвітлює, як Європейський Союз через регулювання MiCA створює комплексну базу для стейблкоїнів, включаючи вимоги до прозорості, управління резервами та звітності. Сінгапур і Японія також демонструють прогресивний підхід, забезпечуючи стабільність та захист користувачів. Натомість у США регуляторна невизначеність залишається викликом, що обмежує потенціал зростання індустрії.

Крім того, важливою є роль стейблкоїнів у боротьбі з фінансовими злочинами. Їхня прозорість та можливість відстеження транзакцій роблять їх важливими для забезпечення дотримання стандартів ПВК/ФТ. Аналітичні платформи, як-от Chainalysis, активно співпрацюють із емітентами стейблкоїнів, допомагаючи запобігати нелегальній діяльності та забезпечувати довіру до цього фінансового інструменту.

Заклучна частина публікації наголошує на потенціалі стейблкоїнів у майбутньому фінансових технологій. Їхня здатність знижувати витрати, прискорювати транзакції та розширювати фінансову інклюзію робить їх одним із найважливіших інструментів для модернізації глобальної економіки. Проте для досягнення цих цілей важливим є вирішення проблем регуляторної невизначеності, прозорості резервів та боротьби з нелегальною діяльністю.

¹⁴ https://www.chainalysis.com/blog/stablecoins-most-popular-asset/?mkt_tok=NTAzLUZBUC0wNzQAAAGXVrc86oIDnE-CuzW_vCW6uJFFBtDZ_RdQgZDmfLGL-NlDd7rxsJOGcQZg2Jwh5fYmMX73xeiFLTfba4fIAWpBvpCagenhN0t8091TMBriLKNH

Інші новини

Міжнародна операція проти підпільної банківської мережі: арешт наркоторговців і конфіскація криптовалюти на 27 мільйонів євро¹⁵

За участі Європолу та правоохоронних органів шести країн було проведено операцію, спрямовану на боротьбу з підпільною банківською мережею, яка займалася переміщенням і відмиванням коштів, отриманих від наркотрафіку та інших серйозних злочинів. Розслідування стало продовженням операцій GORGON і WHITEWALL, які були спрямовані на ліквідацію кримінальних фінансових мереж, що пропонують послуги

«злочинності як сервісу».

У ході цієї операції було заарештовано дев'ятьох підозрюваних, а також вилучено значні активи, зокрема криптовалюти на суму 27 мільйонів євро, цінності, готівку та важливі документи. Операція включала використання сучасних цифрових технологій для аналізу доказів та виявлення нових підозрюваних. Важливою знахідкою стали рукописні позначки на купюрах, вилучених під час одного з обшуків у 2021 році, які дали змогу ідентифікувати координатора підпільних банківських послуг, що працював у межах ширшої мережі, керованої з Дубаю. Додатковий аналіз даних з платформ EncroChat і Sky ECC допоміг ідентифікувати учасників мережі, їхні ролі та фінансові операції.

Особливістю операції було використання криптовалют для переміщення великих сум коштів. Криптовалюти стали важливим інструментом для маскування походження незаконних доходів, що підкреслює необхідність посилення регуляторного контролю в цьому секторі. Однак співпраця з провайдерами криптовалютних послуг значно сприяла успішному виконанню операції. Європол, разом із партнерами, залучив фахівців з фінансових злочинів і кібербезпеки, які забезпечили оперативну аналітику, підтримку на місцях та розробку стратегій вилучення активів.

Ключовою складовою успіху стала міжнародна координація між правоохоронними органами Албанії, Болгарії, Бельгії, Іспанії, Нідерландів та США. Ця співпраця ґрунтувалася на обміні розвідданими, підтримці спільних оперативних дій і залученні експертів Європолу до процесу. Важливу роль відіграли також публічно-приватні партнерства, зокрема співпраця з криптовалютними платформами і фінансовими установами, яка дозволила ідентифікувати підозрілих осіб та зупинити незаконні фінансові потоки.

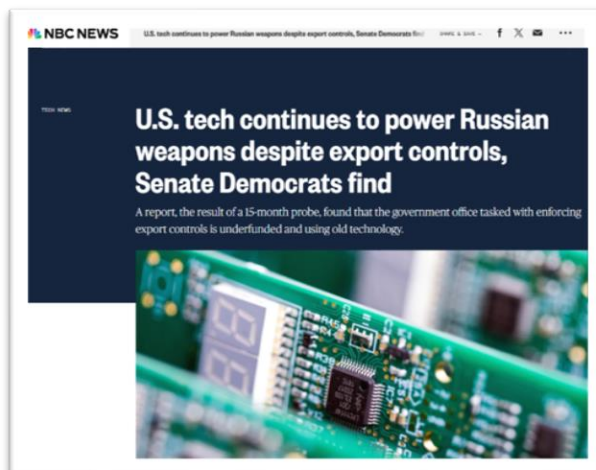
Операція є показовим прикладом того, як глибокий аналіз даних, міжнародне співробітництво та залучення сучасних технологій можуть бути ефективно використані для боротьби з організованою злочинністю. Успіх операції також підкреслює значення довіри між

¹⁵ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/9-drug-traffickers-arrested-and-eur-27-million-in-cryptocurrencies-seized>

учасниками розслідування та важливість спільних зусиль у протидії складним кримінальним схемам, що охоплюють кілька країн і використовують інноваційні фінансові інструменти.

Слабкі ланки експортного контролю: як американські технології потрапляють у російське озброєння попри санкції¹⁶

Стаття висвітлює проблему продовження використання американських технологій у російській військовій техніці, попри запроваджені експортні обмеження та санкції, що мали на меті унеможливити доступ Росії до ключових компонентів для виробництва зброї. Основна увага приділена звіту, підготовленому Сенатом США, який став результатом 15-місячного розслідування щодо ефективності експортного контролю, здійснюваного Міністерством торгівлі США через його Бюро промислової безпеки (BIS).

Звіт підкреслює критичну недофінансованість BIS, яка значно обмежує здатність цього агентства виконувати свої ключові функції у сфері національної безпеки. Попри те, що BIS є центральною структурою для забезпечення виконання експортних обмежень, його технологічне оснащення залишається застарілим, що не відповідає сучасним викликам. Проблеми з фінансуванням ускладнюють роботу агентства, яке змушене покладатися на компанії-виробники в питаннях дотримання експортного законодавства. Як наслідок, багато американських мікро-чипів та інших компонентів виявляються у складі російських ракет, безпілотників та іншої військової техніки.

Розслідування виявило, що основні виробники напівпровідників, зокрема Advanced Micro Devices (AMD), Analog Devices, Intel та Texas Instruments, не завжди забезпечують належний рівень контролю над своїми постачаннями. Попри заяви цих компаній про вжиття заходів для запобігання нелегальній передачі їхньої продукції, частина компонентів все ж потрапляє до Росії через треті країни, зокрема через Гонконг. Важливим аспектом є те, що в деяких випадках російські замовники навіть використовують онлайн-сервіси американських компаній для оформлення замовлень, що свідчить про слабкість механізмів контролю.

У документі також наголошується на геополітичному контексті. Попри те, що адміністрація Байдена впровадила найжорсткіші експортні обмеження в історії, ефективність цих заходів залишається недостатньою через відсутність координації між союзниками по НАТО. Росія все ще знаходить способи обходити санкції, що дозволяє їй підтримувати виробництво зброї на високому рівні, попри тиск з боку міжнародної спільноти.

Крім того, звіт звертає увагу на важливість розширення міжнародного співробітництва та вдосконалення механізмів експортного контролю. Впровадження більш жорстких перевірок, збільшення штрафів для порушників та вдосконалення систем моніторингу можуть суттєво знизити ризики нелегального постачання американських технологій до Росії.

¹⁶ https://www.blick.ch/fr/sport/football/super_league/un-petit-mois-et-sen-va-accuse-de-blanchiment-dargent-romeo-castelen-a-quitte-zurich-id20313417.html

Для загального розвитку

Інновації у захисті клієнтів: як закони 'Report and Hold' змінюють правила гри ¹⁷

Публікація присвячена аналізу нових законодавчих ініціатив у США, спрямованих на боротьбу з фінансовими шахрайствами, які все частіше стають проблемою для банківських клієнтів, особливо серед літніх людей. Центральним елементом є запровадження так званих законів "Report and Hold," що дозволяють банкам тимчасово призупинити підозрілі фінансові транзакції, якщо є підозри на

експлуатацію вразливих категорій населення. Наприклад, у штаті Флорида з січня 2024 року банки можуть затримувати операції, пов'язані з потенційним шахрайством проти осіб віком від 65 років, за умови дотримання законодавчих процедур. Це передбачає обов'язкове інформування клієнта, його довіреної особи та проведення внутрішнього розслідування.

Законодавчі ініціативи виникли як відповідь на численні випадки, коли банки були юридично неспроможні втрутитися навіть за наявності очевидних ознак шахрайства, оскільки це могло призвести до судових позовів з боку клієнтів. Нові закони забезпечують захист банків від цивільної відповідальності, якщо вони діють добросовісно та у відповідності до вимог законодавства. Разом із тим, ці ініціативи зобов'язують фінансові установи більш уважно ставитися до операцій клієнтів, що створює додаткове навантаження на працівників.

У публікації також розглядається проблема визнання ознак шахрайства, що є непростим завданням для банківських співробітників. У багатьох випадках жертви шахрайств вірять, що їхні дії законні, навіть коли вони перебувають під впливом шахраїв. Ця ситуація ускладнює процес втручання банку. З метою розв'язання цієї проблеми активно розвиваються програми навчання, такі як ініціатива AARP BankSafe. Вона надає банківським працівникам знання та навички для виявлення ознак фінансового шахрайства, що вже дозволило запобігти втраті понад 300 мільйонів доларів.

Попри позитивні аспекти, публікація також підкреслює критику таких законів. Серед ключових зауважень — можливі ризики зловживання довірою з боку "довірених контактів" або ускладнення для добросовісних клієнтів у разі помилкової блокування транзакції. Водночас автори вказують, що ці ініціативи є лише першим кроком на шляху до комплексного вирішення проблеми шахрайства.

На завершення документ надає практичні рекомендації для клієнтів банків. Вони включають використання можливості додавання довіреної контактної особи до облікових записів, уникнення небажаних комунікацій, таких як дзвінки від невідомих номерів, та негайне звернення до правоохоронних органів у разі підозри шахрайства. Ці заходи доповнюють зусилля банків і законодавців у боротьбі з фінансовою експлуатацією, створюючи додатковий рівень захисту для споживачів.

¹⁷ <https://www.aarp.org/money/scams-fraud/info-2024/new-laws-scam-victims-banks.html>

Як російська нафта обходить санкції G7+ ¹⁸

Стаття аналізує способи ухилення від санкцій G7+, накладених на експорт російської нафти та нафтопродуктів, із використанням підроблених документів. Управління фінансових санкцій Великої Британії (OFSI) повідомляє про поширення практики фальсифікації сертифікатів походження (CO), які є основними документами, що підтверджують країну походження вантажу. Зловмисники маніпулюють цими сертифікатами, аби надати російській нафті статус продукту, що походить із країн, які не підпадають під санкційні обмеження.

SHIPPING TELEGRAPH
DAILY SHIPPING NEWS

OFSI також наголошує, що ці маніпуляції часто супроводжуються іншими видами фальсифікацій. Зокрема, мова йде про підробку транспортних і фінансових документів, спотворення інформації про маршрути суден і використання підроблених декларацій. Такі дії спрямовані на створення ілюзії законності операцій, тоді як фактичне походження нафти чи нафтопродуктів залишається прихованим.

Для протидії цим схемам OFSI визначило низку «червоних прапорів» — індикаторів, які можуть вказувати на можливі маніпуляції з документами чи походженням вантажу. Серед таких ознак виділяються невідповідності в сертифікатах, дивні зміни маршрутів суден та нестандартні умови фінансових угод. Хоча ці ознаки самі по собі не завжди свідчать про незаконну діяльність, їхня наявність, особливо у комбінації, має слугувати сигналом для посилення перевірок і заходів належної обачності з боку компаній.

Крім того, OFSI пропонує низку заходів для мінімізації ризиків підтримки незаконних операцій. Серед рекомендацій — запровадження більш жорстких процедур перевірки сертифікатів, підвищення обізнаності співробітників щодо можливих схем маніпуляцій і активне звітування про підозрілі випадки. Особливу увагу приділено необхідності співпраці з регуляторними органами та дотримання вимог санкційного режиму.

Публікація підкреслює, що порушення санкційного режиму не лише ставить під загрозу репутацію компаній, але й може спричинити значні фінансові та юридичні наслідки. Тому запровадження ефективних механізмів моніторингу та взаємодії з регуляторами є ключовим елементом у запобіганні незаконним схемам.

¹⁸ <https://shippingtelegraph.com/maritime-insurance-news/fake-documents-disguise-russian-oil-to-evade-g7-oil-sanctions/>

«Хибна війна»: Чому боротьба з картелями не вирішує наркотичну кризу¹⁹

Публікація розглядає невдачі нинішньої стратегії США у боротьбі з наркотрафіком та критикує спрощений підхід до вирішення наркотичної кризи через оголошення "війни картелям". Автор наголошує, що військовий підхід, який все частіше обговорюється у політичному дискурсі США, є не лише неефективним, але й потенційно небезпечним як для міжнародних відносин, так і для вирішення самої кризи.

Основний аргумент статті полягає у тому, що нинішня американська політика боротьби з наркотиками зосереджена майже виключно на постачанні, ігноруючи попит на наркотики серед населення США. Протягом кількох десятиліть Сполучені Штати впроваджували так звану "kingpin strategy", яка полягала у ліквідації лідерів наркокартелів, таких як Сіналоа та Картель Халіско Нове Покоління (CJNG). Однак ця стратегія не принесла бажаних результатів: рівень смертності від передозувань, викликаних синтетичними опіоїдами, такими як фентаніл, досяг рекордних позначок — понад 300 тисяч смертей лише за останні три роки. Незважаючи на активну боротьбу з мексиканськими картелями, значна частина синтетичних наркотиків виробляється не лише у Мексиці, але й всередині самих Сполучених Штатів. Таким чином, проблема має значно складніший і глобальніший характер, ніж це часто подається у політичному нарративі.

Окрему увагу приділено критичному аналізу популярної ідеї військової інтервенції США у Мексику для знищення картелів. Такий підхід, на думку автора, є не лише порушенням суверенітету сусідньої держави, але й ризикує стати "актом війни", що матиме катастрофічні наслідки для відносин між США та Мексикою. Автор вказує, що така стратегія ігнорує системні проблеми у самих США, зокрема участь фармацевтичних компаній у розгортанні опіоїдної кризи. Наприклад, Purdue Pharma, виробник OxyContin, через агресивний маркетинг та лобіювання активно сприяла поширенню опіоїдів серед американського населення.

Крім того, стаття акцентує на міфах щодо ролі мексиканських картелів у наркотрафіку. Автор підкреслює, що міжнародний ринок наркотиків має складну мережеву структуру, яка включає постачальників хімічних компонентів із Китаю та Індії, а також внутрішнє виробництво у США. Важливо розуміти, що проблема наркотрафіку не обмежується лише діяльністю мексиканських злочинних угруповань.

У якості альтернативи автор пропонує багатосторонній підхід, що включає співпрацю між США та Мексикою у сфері боротьби з наркотрафіком, активне залучення громадянського суспільства, посилення регулювання фармацевтичного сектора та інвестування у програми профілактики і реабілітації. Лише комплексний підхід, який враховує як зниження попиту, так і регуляцію постачання, здатен дати реальні результати у вирішенні кризи. Автор також закликає до міжнародної співпраці, оскільки наркотрафік має транскордонний характер.

¹⁹ <https://gjia.georgetown.edu/2024/11/23/the-dangerous-narrative-of-the-war-on-cartels/>

Контактуйте щодо цього документу з Держфінмоніторингом:

- Email: bulletin@fiu.gov.ua
- Поштова адреса: Державна служба фінансового моніторингу України, Україна, 04050 м. Київ, вул. Білоруська, 24
- Ідентифікація контакту: стосовно Методологічного Бюлетеня № ДСФМУ-ДК-2024-038

Бюлетень є волонтерською розробкою методологічної команди Державної служби фінансового моніторингу України відповідно до пункту 18 частини 2 статті 25 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Щоб отримати доступ до інших Методологічних Бюлетенів – перейдіть за [посиланням](#) [офіційний веб-сайт Держфінмоніторингу].